

Valtion perusparannusavustus yksityisteille

Pyhäjoki 15.2.2023

Risto Herrala

Sisältö

- Yksityisteiden osuus
- Määrärahat yksityisteille
- Muuttuneet avustusprosentit
- Avustettavat hankkeet
- Hakemuksen liitteet
- Yleistä avustuksesta, sähköinen haku
- Katselmukset ja valvonta
- Siltahankkeiden suunnittelu
- Avustuksien maksaminen
- Muistilista tiekunnille
- Neuvonnan yhteystiedot

Yksityisteiden osuus

Yksityisteitä on Suomessa noin 370 000 kilometriä.

Pohjois-Pohjanmaalla n. 32 000 km.

Yksityisteiden varsilla on yrityksiä, maatiloja, omakotitaloja, kesämökkejä sekä suuri määrä metsätilojen palstoja.

Yksityisteille myönnetyt määrärahat 2023

ELY-keskus	Yksityistiet	Huoltovarmuus Yt-metsätiet	Yht.
UUD	964 058	967 759	1 931 817
VAR	1 923 848	806 955	2 730 803
KAS	1 220 265	656 457	1 876 722
PIR	894 995	771 913	1 666 908
POS	3 651 488	2 514 538	6 166 026
KES	815 486	762 679	1 578 165
EPO	1 194 286	1 195 357	2 389 643
POP	1 582 238	1 568 114	3 150 352
LAP	753 336	756 228	1 509 564
yht.	13 000 000	10 000 000	23 000 000

Avustusprosentit 2023-2025

Valtionavustuksen enimmäismäärät nousivat 1.1.2023 alkaen seuraavasti:

- tavanomaiset tien parantamiskohteet 50 % → 70 %
- merkittävimmät siltakohteet 75 % → 85 %
- luonnonolosuhteiden aiheuttamat yllättävät korjauskohteet 75 % → 85 %
- lauttapaikka ja vuosittain purettava silta 80 % → 85 %, vähintään 80 %
- talvitie 65 % → 70 %

Avustettavat parantamishankkeet

Avustettavia hankkeita

- tien kuivatuksen ja kantavuuden parantamista, sekä rumpujen uusimista
- siltojen ja suurien tierumpujen korjaukset
- liikenneturvallisuuden kannalta tärkeät kohteet
- merkittävät ja yllättävät luonnonolosuhteiden aiheuttamat korjauskohteet
- vaelluskalojen kulkureittien turvaaminen
- muuta liikenneturvallisuuden parantamista kuten tielinjan siirtäminen tai kaarteiden oikaisu
- tulva- ja routavaurioiden korjaamista

Hakemuksen mukana AINA toimitettavat liitteet

1. KTJ-OTE ja karttaliite, johon tien vaikutusalueen asutus on merkitty (Maanmittauslaitos MML) Käyttöoikeusyksikköotteesta selviää esim. yksityistien tiekunnan nimi, tunnus ja yhteyshenkilön tiedot sekä luettelo kiinteistöistä, joiden alueella tie kulkee. Otetta ei ole saatavilla asiointipalvelusta, [tilaa ote asiakaspalvelusta](#).

2. AJANTASAINEN DIGIROAD-TOSITE Väyläviraston ylläpitämästä tietojärjestelmästä <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/digiroad/yksityistietietojen-lisaaminen-digiroadiin>

3. PÖYTÄKIRJAN OTE tiekunnan kokouksesta (kokouskutsussa oma asiak kohta)

- * jossa on PÄÄTÖS hankkeeseen ryhtymisestä
- * ja PÄÄTÖS, että avustusta haetaan ELY-keskukselta
- * lisäksi PÄÄTÖS otetaanko mahdollinen avustus vastaan
- * sekä VALTUUTETAAN nimetty henkilö asioimaan sähköisesti hankkeeseen liittyvissä asioissa.

Allekirjoitusoikeuden varmistamiseksi tarvitaan myös tiedot valitusta toimielimestä

4. SUUNNITELMA-ASIAKIRJAT:

- a) suoritepohjainen **kustannusarvio** (jaottelu yksiköin)
 - b) tarkempi **työselite** eli sanallinen kertomus, mitä hankkeessa tehdään
 - c) suunnitelma**kartat**; tärkeimmät työvaiheet paaluvälein mm. rummut
 - d) **yleissuunnitelma** esim. tien rakenteesta poikkileikkaus kerrospaksuuksineen
- + mahd. erityissuunnitelmat/raportit (kantavuusmittaus, yksityistietoimitus, iso räjäytystyö jne.)

Yleistä yksityistieavustuksista

- Vuoden 2019 lakimuutoksella lievennettiin valtionavustusehtoja;
Kolmen (3) pysyvän asutuksen ehto on poistettu, ei kilometrirajoitusta
- **Valtionavustuskelpoisuuden ehdot nykyisin:**
 1. **TIELLE ON PERUSTETTU TIEKUNTA**
KTJ-ote (toimitsijamiehen TAI hoitokunnan pj:n yhteystiedoin)
 2. **AJANTASAINEN DIGIROAD-tosite**
Tiekuntaa ja yksityistietä koskevat **tiedot ovat ajantasaiset**
Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä ja Väyläviraston tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä. **Digiroad**-tietoja käyttävät mm. pelastusviranomaiset ja navigaattorivalmistajat.
Huom! **MUUTTUNEET TIEDOT tulee AINA PÄIVITTÄÄ = ajantasaisuus.**
- **Yksityisteiden valtionavustusprosentit ovat väliaikaisesti v. 2023-25:**
 - Tien parannushankkeen arvonlisäverollisista kustannuksista **70 %**
 - Silta- ja isoissa erillisissä rumpuhankkeissa tuki voi olla **85 %**
- Käytännössä < 10 000 € sis. alv hankkeita avustetaan harvoin.
- **Avustusta ei voida myöntää jälkikäteen**

Yksityisteiden valtionavustushakemus tehdään sähköisessä asiointipalvelussa

<https://www.ely-keskus.fi/yksityisteiden-parantamisen-avustaminen>

valitaan **Hakeminen** -kohdasta Aluehallinnon asiointipalvelu, joka ohjautuu sivulle:

<https://sahkoinenasiointi.ahtp.fi/fi/palvelut>

Valitaan **Liikenteen palvelut** –kohdassa ****Avustukset yksityistien parantamiseen****, mistä siirrytään vahvaan tunnistautumiseen esim. henkilökohtaisilla pankkitunnuksilla.

- Huom! **Hakemuksen tekijällä** on oltava **tiekunnan valtuutus** sähköiseen asiointiin.
- Hakemuksen voi tallentaa luonnoksena ja palata myöhemmin jatkamaan sitä. Asiointipalvelussa avustusprosessi etenee eri vaiheissaan sujuvasti ja hakija voi seurata käsittelyn ja maksatuksen etenemistä asiointi-palvelun kautta. Hakemus liitteineen jää talteen ja hakijan käyttöön asiointipalveluun.
- Ohjeistusta: <https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>
- Valtionavustukset on haettavissa ympäri vuoden. Vireille ajoissa! Täydennyspyynnöillä autetaan tiekuntaa tekemään hyvä hanke.

Katselmukset ja avustuksien käytön valvonta

- Avustushakemuksen käsittelyyn voi liittyä alku-, väli- ja/tai lopputarkastuksen **maastokäynti** yksityistiellä
- Työt voi aloittaa vasta kun avustuspäätös on saatu ja tiekunta on ilmoittanut ottavansa avustuksen vastaan. **Vastaanottoilmoitus** tehdään sähköisessä asiointipalvelussa.
- Mahdollisista **oleellisista suunnitelmamuutoksista** tulee sopia **etukäteen kirjallisesti** ELY-keskuksen valvojan kanssa.
- Avustetun hankkeen osalta tiekunnalla on **raportointivastuu**; toimitettava maksatushakemus liitteineen ja hyväksytyin valvojan loppuraportti valokuvineen (pdf)
 - Loppuraportissa tulee selvittää hankkeen alkutilanne, tärkeimmät työvaiheet sekä lopputulos valokuvineen. Onko toimittu suunnitelman mukaisesti?
 - Hankkeelle nimetty valvoja ja tiekunta vastaa hankkeesta.

Siltahankkeiden suunnittelu

- Tiekkunnan tulee olla **yhteydessä ELY-keskukseen** hyvissä ajoin **ennen** mahdollisen sillan uusimisen tai korjaamisen **suunnittelun aloittamista** ja suunnitelmien tilaamista.
- Siltasuunnittelijalla ja suunnitelmien tarkastajalla tulee olla **riittävä kokemus ja pätevyys**.
- Siltahankkeissa noudatetaan menettelyä, jossa **tiekunta tilaa ja tarkastuttaa** sillan rakennus- ja korjaussuunnitelmat ennen niiden toimittamista ELY-keskukseen
- Tarkastukseen kuuluvat menettelyt kuvattuna yksityiskohtaisesti Liikenneviraston ohjeessa: **Taitorakenteiden rakennussuunnitelmien tarkastusohje (30/2014)**.

Siltahankkeiden suunnittelu jatkuu

Sillan suunnittelun myötä hankkeen kustannusarvio saadaan tarkennettua.

- Uuden sillan vapaan aukon mittojen riittävyys varmistetaan teettämällä **aukkolausunto**. Silta-aukon mitat voi löytyä myös vanhasta aukkolausunnosta, kun uusitaan silta samanlaiseksi.
- Siltapaikan **pohjatutkimukset** ja **perustamistapalausunto** tilataan geotekniikan ammattilaiselta. Samalla tehdään usein maastomalli.
- Vesistöön rakentaminen vaatii useimmiten Vesilain mukaisen luvan eli **vesiluvan** mm. kun **valuma-alue yli 100 km², siltatyypin vaihtuu, penkereitä rakennetaan, uoma ruopataan**. Rakennettavaksi valitun/päätetyn sillan suunnitelma/luonnos ollessa käytettävissä, pyydetään vesiluvan tarpeellisuusarviota ELY-keskuksen Ympäristövastuualueen vesilain asiantuntijalta.
- **Vaelluskalareiteilla** tehtävistä toimenpiteistä tulee pyytää lausunto etukäteen ELY-keskuksen Ympäristövastuualueelta.
- Sillan **rakennussuunnitelma, työselitys, laatuvaatimukset** ja määräluetteloon perustuva **kustannusarvio**.

Yksityisteiden avustuksien maksaminen (KEHA)

- On tärkeää tehdä **kustannusarvion lisäksi** myös tiekunnan **omarahoitusjärjestelyt** hankkeen kestoajalle.
- Avustuksen maksatus tapahtuu myönnettyjen erien mukaan:
 - **Ennakkoerä on 30 % x myönnetty valtionavustus; ennakkoa voi hakea vastaanoton jälkeen ilman kuluja.** Mahdollisen **HILMA-kilpailutuksen** tiedot vaaditaan.
 - **Välierissä** maksatus tapahtuu tiekunnan toimittamia **laskuja vastaan, vähennettynä jo maksetut suoritukset.** Välierässä avustuksen suuruus = (esitetyt sekä hyväksyttävät laskut) x (avustusprosentti) x 0,9 - (ennakko) - (maksetut välierät). Välieriä haettaessa **laskujen ei tarvitse olla vielä maksettu.**
 - **Loppuerä voidaan maksaa, kun kaikki on valmiina** eli tiekunta on maksanut kaikki laskut, tehnyt loppumaksatushakemuksen, loppuraportin ja ELY:n valvoja on suorittanut lopputarkastuksen hankkeelle. Liitteenä loppumaksatushakemuksessa on oltava tiliotteet/maksukuitit, joista käy ilmi, että maksut on suoritettu tiekunnan tililtä.
- **Laskut on oltava tiekunnalle ja maksut tiekunnan tililtä!**

Muistilista tiekunnalle

Varmistukaa ensin tien avustuskelpoisuudesta, ohjeistus

<https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>

<https://www.traficom.fi/fi/traficom/tietoa-traficomista/yksityisteiden-valtionavustukset>

<https://vayla.fi/vaylista/aineistot/digiroad/yksityistietietojen-lisaaminen-digiroadiin>

Tiekunnan kokouskäytännöt ja toimet yksityistielain mukaan

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20180560>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2018/20181069>

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2022/20221018>

- selkeät päätökset, valtuudet (+ mahd. sopimukset kunnan kanssa)

Käyttäkää ammattitaitoista suunnittelijaa ja valvojaa

- Valtion avustusosuus perusparannukset 70 % ja sillat 85 % (putkisilta Ø > 2 m)

ELY-keskus päättää avustuksista hakemuksien perusteella ja määrärahojen puitteissa. Avustettavia kohteita ja avustusten suuruutta harkittaessa otetaan huomioon parantamistarve, esitetyt toimenpiteet, valtionavustuksen tarve sekä hankkeiden kiireellisyys ja tärkeys. Määrärahoja on tällä hetkellä hyvin käytettävissä.

- Valtionavustukset ovat harkinnanvaraisia. Alle 10 000 € hankkeita avustetaan harvoin.
- Vain kohtuullisia suunnittelukuluja voidaan maksaa taannehtivasti, kilpailutus!
- Tien normaalia kunnossapitoa ei avusteta. Tieosakkaiden on pidettävä tie tarkoitustaan vastaavassa eli tieosakkaiden liikenteen edellyttämässä kunnossa.

Neuvonnan yhteystiedot

- <https://www.ely-keskus.fi/yksityistieavustukset>

OTA YHTEYTTÄ Liikenteen asiakaspalvelu

- [Palauteväylä](#)

Neuvonta yksityisteiden valtionavustusasioissa

- [Yksityistieapuri \(ELY-keskus\)](#)

opastaa asioinnin alkuun

0295 020 603 ma-pe klo 9-15 (pvm/mpm)

Chat-palvelussa asiakasneuvoja paikalla ma-pe klo 9-15
(muuna aikana virtuaalineuvoja)

sähköposti: [liikenteen.asiakaspalvelu\(at\)ely-keskus.fi](mailto:liikenteen.asiakaspalvelu(at)ely-keskus.fi)

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
Närings-, trafik- och miljöcentralen
Centre for Economic Development, Transport and the Environment

Kiitos!